

Kestävän kehityksen budjetointia ja ilmastovaikutusten arviointia koskeva valtuustoaloite

108/00.01.02/2020

205/00.02.00/2019

Kaupunginvaltuusto 24.6.2019 § 51

Valtuutettu Maija Kranni luki kestävän kehityksen budjetointia ja ilmastovaikutusten arviointia koskeneen seuraavan valtuustoaloitteen:

"Kansainvälisen ilmastopaneeli IPCC:n uusin ilmastoraportti asettaa päättäjät kaikkialla maailmassa yksinkertaisen valinnan eteen: joko alamme toteuttaa nopeita päästövähennyksiä tai kannamme vastuun katastrofeista, jotka voimistuva ilmastonmuutos tuo mukanaan. Kestävässä kehityksessä on ennen kaikkea kyse siitä, millaisen maapallon ja resurssit jätämme tuleville sukupolville.

Kaupunki voi päätöksillään vaikuttaa päästöihin sekä suoraan omassa toiminnassaan, että epäsuorasti esimerkiksi kumppaneiden ja sijoitusten kautta sekä kannustamalla asukkaita ilmaston kannalta kestäviin kulutusvalintoihin ja liikkumiseen. Ilmaston kannalta kestäviä päätöksiä syntyy todennäköisemmin, jos päätösten ilmastovaikutukset ovat tiedossa jo päätöstä tehtäessä.

IPCC:n raportin mukaan ilmaston lämpeneminen voidaan vielä määrätietoisella työllä rajoittaa 1,5 asteeseen. Jo puolentoista asteen lämpenemisen vaikutukset ovat dramaattisia. Aiempia ilmastotavoitteita on kiristettävä ja toimenpiteitä nopeutettava. Tähän työhön tarvitaan mukaan niin kansainväliset yhteisöt, valtiot ja kotitaloudet kuin kunnat ja kaupungitkin.

Forssa on sitoutunut FISU-verkoston kautta päästöttömyyteen ja jätteenkäsittelyyn vuoteen 2050 mennessä. Tässä tavoitteessa kunnianhimo loistaa poissaolollaan, edelläkävijyydestä tai realiteeteista puhumattakaan. Ympäristöministeriön ilmastobarometrin mukaan neljä viidestä suomalaisesta on sitä mieltä, että ilmastonmuutoksen hillitsemisellä on kiire. Nuorten keskuudessa luku on vielä korkeampi. Nopeisiin päästövähennyksiin jo vuoteen 2025 mennessä tarvitaan suunnitelma ja hiilineutraaliuden saavuttamiseksi vuoteen 2035 mennessä tarvitaan pitkän tähtäimen ilmasto-ohjelma. Pelkällä puheella emme tarvittavia päästövähennyksiä saavuta.

Suomi on ensimmäisenä maana sisällyttänyt valtion talousarvioehdotukseen kestävän kehityksen osion. Suomi on myös sisällyttänyt kestävän kehityksen periaatteet ja tavoitteet hallitusohjelmaan sekä osaksi hallituksen tulevaisuustyötä ja

budjettivalmistelua. Forssa on puolestaan profiloitunut järkivihreäksi kaupungiksi ja kiertotalouden edelläkävijäksi. Kestävän kehityksen tavoitteiden sisällyttäminen osaksi kaupungin talousarviovalmistelua vahvistaisi Forssan kestävän kehityksen työtä. Strategiasta nämä tavoitteet jo löytyvätkin ja siitä voimme kaikki olla ylpeitä. Talousarvio on strategian ohella tärkein yksittäinen kaupungin toimintaa ohjaava päätös ja siksi on olennaista ymmärtää ja tunnistaa talousarvion ja kestävän kehityksen yhteys. Tilinpäätökseen tulisi myös sisällyttää arviointi ilmastovaikutuksista ja kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumisesta.

Kestävän kehityksen budjetointi on haastava tehtävä ja siksi se kannattaa toteuttaa vaiheittain. Ensi vaiheessa tulisi keskittyä kestävyuden ekologiseen ulottuvuuteen ja erityisesti ilmastovaikutuksiin, jatkossa myös sosiaalisiin ja kulttuurisiin tekijöihin. Talousarvio tai strategia eivät kuitenkaan ole kaupungin ainoita ilmastovaikutuksiltaan merkittäviä päätöksiä. Siksi ilmastovaikutusten arviointi tulisi asteittain tuoda osaksi kaikkea kaupungin päätöksentekoa. Tavoitteena olisi saada kokonaiskuva kestävän kehityksen tavoitteita tukevista ja niitä rapauttavista resursseista sekä lisätä kustannustehokkuutta ja läpinäkyvyyttä.

Kestävän kehityksen sisällyttäminen osaksi taloussuunnittelua ja ilmastovaikutusten arvioinnin sisällyttäminen osaksi kaikkea päätöksentekoa edellyttää uutta osaamista ja työkaluja. Forssan seudulla on ainutlaatuista kestävän kehityksen ja kiertotalouden osaamista ja näitä resursseja kannattaa hyödyntää uusien mallien kehittämisessä.

Osallistava valmisteluprosessi yhdessä kaikkien toimialojen kanssa lisäisi myös laajemmin kaupungin henkilöstön tietoisuutta Forssan kestävän kehityksen tavoitteista ja kaupungin toiminnan ilmastovaikutuksista sekä oman hallinnonalan kytköksistä niihin.

Me allekirjoittaneet esitämme, että Forssa

- sisällyttää kestävän kehityksen ja ilmastonäkökohdat poikkileikkaavasti osaksi kaupungin taloussuunnitelmia
- laatii sekä nopeiden päästövähennysten että pitkän tähtäimen ilmasto-ohjelmat
- tekee kaupungin päätösten ilmastovaikutukset näkyväksi esimerkiksi toteuttamalla ilmastovaikutusten arvioinnin osana kaikkea päätöksentekoa
- kartoittaa mahdollisuuksia rakentaa malleja kestävän kehityksen budjetointiin ja ilmastovaikutusten arviointiin yhteistyössä esimerkiksi muiden kaupunkien, oppilaitosten ja kansainvälisten verkostojen kautta
- järjestää valtuutetuille kestävän kehityksen ja järkivihreyden iltakoulun kestävän kehityksen mukaisen päätöksenteon tueksi ja ilmastotietoisuuden lisäämiseksi"

Aloitteen olivat Krannin lisäksi allekirjoittaneet valtuutetut Ritva Aho, Merja Augustin, Sanni Grahn-Laasonen, Sirkka-Liisa Ilvonen, Merja

Isotalo, Ilkka Joenpalo, Eino Järvinen, Marjut Kallioinen, Tomi Karlsson, Kaisa Lepola, Emmi Lintonen, Jaana Lähteenkorva, Turkka Mali, Jouni Mäkelä, Jaakko Mäki, Manu Mäkinen, Kaija-Leena Niemi, Ossi Stenholm, Matti Uutela, Pasi Vikman ja Tapio Virtanen sekä varavaltuutetut Riikka Kinnunen, Antero Koskenoja, Arja Mäkelä ja Hannu Rekunen.

Käsittely: Valtuutetut Jouko Haonperä, Johanna Häggman, Turkka Mali, Sami Mattila, Pekka Murtolahti ja Ossi Stenholm poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn kuluessa.

Päätös: Valtuusto lähetti aloitteen kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi

205/00.02.00/2019

Kaupunginhallitus 12.8.2019 § 190

Kaupunginjohtaja: Kaupunginhallitus antaa kaupungin toimialoille yhteisesti tehtäväksi laatia aloitteessa tarkoitettua asiaa koskeva selvitys ja mahdollinen toimenpide-esitys kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

YLA 19.09.2024 § 69

Valmistelija

Kunnallistekniikan päällikkö Ville Saarenmaa, p. 050 5110 591, ville.saarenmaa@forssa.fi

Tekninen ja ympäristötoimi on ollut mukana jo muutaman vuoden ajan energiatyöryhmässä oman toimintansa osalta. Energiatyöryhmässä seurataan toimialan kiinteistö- ja infrapalveluiden energiankulutusta. Energiankulutuksessa otetaan huomioon mm. sähkön, veden, kaukolämmön, polttoaineiden kulutus. Energiatyöryhmässä on järjestetty myös koulutuksia henkilöstölle energiansäästämisestä sekä keskitytty erilaisiin toimenpiteisiin energiansäästöön liittyen.

Ilmastovaikutusten arviointi osana kaikkea päätöksentekoa voi olla haastavaa ja taloudellisesti epäkannattavaa, mutta erilaisten yksittäisten vaikutusten kuten esimerkiksi energiankulutuksen vaikutukset ovat mitattavissa.

Tekninen ja ympäristötoimi on mukana mm. Digitaalinen kaupunkihiihi 2.0 Kanta-Häme hankkeessa ilmastovaikutusten arviointiin liittyvissä työryhmissä ja on ollut mukana erilaisissa hankkeissa, missä selvitetään ja kehitetään luonnon hiilinielujen tilaa ja kaupungin luonnon monimuotoisuutta ja luodaan niiden kehitykselle parempia edellytyksiä. Lisäksi tekninen ja ympäristötoimi on ollut vahvasti mukana viime vuonna hyväksytyin

Ekologisen järkivihreyden tiekartan toimenpiteiden toteuttamisen ja niiden seurannan LATO ohjelmistossa.

Esittelijä	Tekninen johtaja Antti Heinilä
Päätösehdotus	Yhdyskuntalautakunta esittää osaltaan kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle tiedoksi asiaselosteessa esitetyt tehdyt ja tehtävät toimet, ja että valtuustoaloite todetaan loppuun käsitellyksi.
Käsittely	Kunnallistekniikan päällikkö Ville Saarenmaa selosti asiaa kokouksessa ja poistui ennen päätöksentekoa.
Päätös	Yhdyskuntalautakunta hyväksyi ehdotuksen.

KH 30.09.2024 § 253

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus 1) merkitsee tiedokseen aloitevastauksen 2) esittää kaupunginvaltuustolle, että se merkitsee tiedokseen aloitevastauksen ja toteaa aloitteen loppuunkäsitellyksi.
Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.